

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kippola-Pääkkönen, A. 2022. Verkkokeskustelu tuo esille venäläisten moniäänisyyttä. Kaleva 21.5.2022, 58.



Verkkokeskustelu tuo esille venäläisten moniäänisyyttä

Venäjänsä valtiollinen mielipidetutkimuslaitos on raportoinut, että valtaosa venäläisistä kannattaa ”sotilaallista erikoisoperaatiota” Ukrainassa. Tuloksia on syytä tarkastella kriittisesti, koska todellista kantaa ei ehkä uskalleta ilmaista. Osa kansalaisista myös tukee todennäköisesti ”erikoisoperaatiota” sillä tavalla, kuin siitä heitä on informoitu.

Yhden väylän kansalaisten näkökulmiin tarjoaa venäläisten keskusteluryhmien seuraaminen Telegram-viestintäsovelluksessa. Joillakin kanavilla sotilaallisella erikoisoperaatiolla koetaan suojaututtavan natsismia, potentiaalisia biologisia aseita tai Naton laajenemista vastaan. Venäläisten toimet nähdään niin ennakoivana puolustautumisena kuin auttamisena ”me emme aloittaneet taisteluita, mutta me lopetamme ne.”

Toisenlaisissa keskusteluryhmissä kansalaiset kokevat hämmennystä, surua ja ahdistusta Ukrainan kansaan kohdistetusta hyökkäyksestä ja viattomien ihmisten haavoittamisesta ja tappamisesta.

”Olemme venäläisiä ja vastustamme sotaa. Emme tilanneet sitä. Kaikki suru, joka on langennut Ukrainan kansalle, on myös meidän surumme.”

”Kaikki tuntemani ihmiset ovat järkyttyneitä ja kauhuissaan tapahtumista. Kaikissa perheissä on sukulaisia tai ystäviä Ukrainasta. On pelottavaa, kuinka poliittisen eliitin pelit sytyttävät ihmisten väliseen vihaan.”

PUHEEN- VUORO

**ANU KIPPOLA-
PÄÄKKÖNEN**

anu.kippola-paakkonen
@lapinamk.fi



”Väkivaltaiseen materiaaliin yhdistetään usein huumoria, mikä on erityisen haitallista asennevaikutukseen.”

Keskusteluryhmissä kannetaan myös huolta omaa väestöryhmää ja mahdollisesti läheisiä ihmisiä koskevaan menetyksen uhkaan.

”Oletko henkisesti valmis lähettämään rakkaasi -aviomiehesi, veljesi, poikasi tai ystäväsi - kuolemaan? Vieraaseen maahan?”

Keskustelijat käyvät ajatusten vaihtoa propagandan voimasta ja surevat avoimen keskustelukulttuurin katoamista, kansan jakautumista, seesteisen elämän murtumista ja heikkoja tulevaisuuden näkymiä.

”Koulussa, ensimmäisellä luokalla, tehdään jo propagandaa, että olemme vapauttajia. Se on kamalaa. Missä tilassa olemme lähitulevaisuudessa? Toivon, että kansalais-

set avaavat silmänsä.”

”18-vuotiaan poikani kaikki suunnitelmat perustuivat siihen, että maailma on avoin ja kaunis. Nyt hänellä on erittäin vaikeaa. Kaikki mistä hän haaveili, on tuhoutunut. Kaikki hänelle tärkeät kulttuuriset henkilöt kuten muusikot ja toimittajat ovat lähteneet. Hän sanoo, että kävelee pitkin Pietarin katuja ikään kuin olisi yksin, eikä kukaan ymmärrä, mitä on tapahtunut.”

Keskusteluryhmät voivat olla tärkeä henkireikä jakaa hämmäntäviä tunteita toisten kanssa ja saada kokemuksen, että ei ole tunteensa kanssa yksin.

Erityisen tärkeää tämä on heille, joiden oma lähipiiri jakaa vastakkaisen, erikoisoperaatiota tukevan, ajatusmaailman vallitsevasta todellisuudesta.

”Täällä ihmiset haluavat keskustella samanhenkisten ihmisten kanssa nähdäkseen, etteivät he ole yksin, eivätkä ole tulleet hulluiksi. On tärkeä saada jakaa jonkun kanssa pelkoa ja ahdistusta.”

Vertaiskokemusten kautta on mahdollista prosessoida omia ajatuksia, saada myönteisiä selviytymiskeinoja ja haastavassa yhteiskunnallisessa tilanteessa selviämiseen ja vahvistaa toiveikkautta.

Telegram on monelle venäläiselle tällä hetkellä tärkeä viestintäsovellus, jossa on mahdollisuus jakaa tietoa, kokemuksia ja tunteita - parhaimmillaan saada monipuolista informaatiota ja vertaistukea.

Anonyymi mahdollisuus osallistua keskusteluun vapauttaa tuomaan esille näkökulmia, joista ei

välttämättä omilla kasvoillaan ja nimellään uskaltaisi puhua.

Keskusteluryhmien liittyy kuitenkin myös riskejä. Väärän tiedon leviämisen lisäksi ryhmissä voidaan lietsoa vihaa ja vastakkainasettelua. Anonyymisyys voi osaltaan lisätä polarisaatiota ja vihamielisyyttä. Vihapuheen ja sotaan liittyvien väkivaltaisten mediatiedostojen vastaanottaminen voi olla hyvin traumatisoivaa.

Väkivaltaiseen materiaaliin yhdistetään usein huumoria, mikä on erityisen haitallista asennevaikutukseen.

Ryhmät voivat vahvistaa kollektiivista identiteettiä hyvässä ja pahassa. Toistuva asioiden jakaminen samanmielisten kanssa lisää yksimielisyysvinoumaa - taipumusta uskoa, että omat mielipiteet, uskomukset ja arvot ovat totuudenmukaisia ja ryhmän kollektiivinen mielipide edustaa myös laajemmän ryhmän käsitystä asiasta. Ryhmät voivat vahvistaa negatiivisia ajatus- ja käyttäytymismalleja ja turruttaa raakuudelle.

Suosittu venäläinen muusikko Zemfira julkaisi vasta rohkean ja koskettavan sodanvastaisen musiikkivideon, jonka sanoma -älä vaike- on hiljaisuudessa me tuhodumme - on tärkeä. Ilmaisujen areenat ovat naapurimaassa enemmän julkisesti piilossa, mutta eivät poissa. Sosiaalisen yhteyden tarve jakaa tunteita ja ajatuksia ei ole ilmaisuvapauden rajoituksilla poistettavissa, vaan se kanavoituu aina jollakin tapaa.✠

Kirjoittaja on toimintaterapeutti ja yhteiskuntatieteiden tohtori.